ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನ ಸಭೆ

ಸೋಮವಾರ 9ನೇ ಮಾರ್ಚ್ 1992, ಫಾಲ್ಗುಣ 19, 1913 ಶಕ.
ಸದನವು ವಿಧಾನ ಸೌಧದಲ್ಲಿರುವ ವಿಧಾನಸಭೆಯ
ಸಭಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 11–20 ಗಂಟೆಗೆ ಸಮಾವೇಶಗೊಂಡಿತು.
[ಅಧ್ಯಕ್ಷರು : (ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ ಅವರು) ಪೀಠವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದ್ದರು.)]

ಸಂತಾಪ ಸೂಚನೆ

(ಮಾಜಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರ ನಿಧನದ ಬಗ್ಗೆ)

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು :- ರಾಜ್ಯದ ಮಾಜಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪ, ಮಾಜಿ ಸಚಿವರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಕೆ.ಟಿ. ರಾಥೋಡ್, ಹಾಗೂ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಹನಿಯಾ ನಾಯಕ್ ಅವರುಗಳು ನಿಧನರಾದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ವಿಷಾದದಿಂದ ಈ ಸದನಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ರಾಜ್ಯದ ಮಾಜಿ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರು ಮಾರ್ಚ್ 8 ರಂದು ದೈವಾಧೀನರಾದರು.

ಶ್ರೀ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರು ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆ ಹಾಗೂ ವಿಧಾನ ಸಭೆಗಳ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ, ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿ, ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ ಏಳಿಗೆಗಾಗಿ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದವರು. ಸಕ್ರಿಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರಾಗಿದ್ದ ಅವರು ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಜೈಲು ಶಿಕ್ಷೆಗೊಳಗಾಗಿದ್ದರು. ಅದಮ್ಯ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಕ್ವಿಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದ ಶ್ರೀಯುತರು ಧವಳ ಕೀರ್ತಿಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗರಲ್ಲೊಬ್ಬರು. ಅಪ್ಪಟ ಗಾಂಧೀವಾದಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಅವರು ಸರಳ ಸಜ್ಜನಿಕೆಗೆ ಮತ್ತೊಂದೇ ಹೆಸರಾಗಿದ್ದರು. ಸಮಾನಾಂತರ ರಾಜಕೀಯಕ್ಕೆ ಅಪವಾದವೇ ಆಗಿದ್ದ ಅವರು ನೈತಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಟವನ್ನೇ ಮಾಡಿದವರು. ತಮ್ಮ ನೇರ ನಡೆನುಡಿಯ ನಿಷ್ಠೂರವಾದದಿಂದಾಗಿ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರೂ ವಿಚಲಿತರಾಗದಿದ್ದ ಅಪರೂಪದ ವ್ಯಕ್ತಿ. ನಿಷ್ಠಾವಂತ ರಾಜಕಾರಣಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಖ್ಯಾತ ನ್ಯಾಯವಾದಿಗಳು ಆಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಕಡಿದಾಳರು ಕಲುಷಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ರಾಜಕೀಯ ರಂಗದಿಂದ ಬೇಸತ್ತು ದೂರ ಸರಿದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿಗಿಳಿದು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಾಫಲ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಕರ್ನಾಟಕದ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರದು ಮರೆಯಲಾಗದ ಪಾತ್ರ. ರಾಜ್ಯ ಭೂ ಸುಧಾರಣಾ ಕಾಯಿದೆಯ ರೂವಾರಿಯಾಗಿದ್ದ ಅವರಿಗೆ ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಬಗ್ಗೆ ಎಣೆಯಿಲ್ಲದ ಕಾಳಜಿ ; ಸಹ್ಯವಲ್ಲದ ಅನೇಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನ ರಂಗವನ್ನು ಕಲುಷಿತಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ರೊಚ್ಚಿಗೆದ್ದು, ಅವುಗಳ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಅವಿಶ್ರಾಂತವಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದವರು. ಸೌಜನ್ಯದ ಸಾಕಾರ ಮೂರ್ತಿಗಳಾಗಿ ಸದಾ ಹಸನ್ಮುಖಿಯಾಗಿದ್ದ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರ ಅಗಲುವಿಕೆಯಿಂದ ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಗಾಂಧೀ ಯುಗದ ಹಿರಿಯ ರಾಜಕೀಯ ಮುತ್ಸದ್ದಿಯೊಬ್ಬರನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ವೈಯುಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಕಡಿದಾಳರ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಸಂಬಂಧ ಸುಮಾರು ಮೂರು ದಶಕಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲದಿಂದ ಕೂಡಿ ಬಂದಿತ್ತು. ನನ್ನ ತಂದೆ, ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭಾ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದಾಗಲೂ ನಾನು ಅವರನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೆ. 1962 ರಲ್ಲಿ ನಾನು ಈ ಸದನಕ್ಕೆ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಸದಸ್ಯನಾಗಿ ಬಂದಾಗ ಅವರು ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಸದನದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸೌಭಾಗ್ಯ ನನ್ನದಾಗಿತ್ತು. ಶ್ರೀ ಮಂಜಪ್ಪನವರ ನಿಧನದಿಂದ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ ಒಂದೇ ಅಲ್ಲ, ರಾಷ್ಟ್ರದ ಒಬ್ಬ ಅತೀ ಎತ್ತರದ ಮಹಾಪುರುಷರನ್ನು ನಾವು ಕಳೆದುಕೊಂಡಂತಾಗಿದೆ.

ವಿಧಾನಸಭೆಯ ಮಾಜಿ ಸದಸ್ಯರು, ಸಚಿವರೂ ಆಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಕೆ.ಟಿ. ರಾಥೋಡ್ ಅವರು ದಿನಾಂಕ 7.3.1992ರಂದು ನಿಧನರಾದರು. 1972ರಿಂದ 1977 ರವರೆಗೆ ವಿಧಾನಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಜಾಪುರ

ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿದ್ದ ಶ್ರೀ ರಾಥೋಡ್ ಅವರು ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯ ರಾಜ್ಯ ಸಚಿವರಾಗಿಯೂ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಹಕಾರ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸತತವಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿ, ಹಿಂದುಳಿದವರ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗದವರ ಏಳಿಗೆಗಾಗಿ ಸುಮಾರು 12 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ನಿಲಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಶ್ರೀಯುತರು ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಕರಾಗಿ, ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಬಣಜಾರ ಸೇವಾ ಸಂಘದ ಜಂಟಿ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾಗಿ, ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಡಿ.ಸಿ.ಸಿ. ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ ನಂತರ ಪ್ರದೇಶ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಮಿಟಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಪ್ರಶಂಸನೀಯ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು 1972ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಚಿವನಾಗಿದ್ದಾಗ ಆ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ರಾಥೋಡ್ ಅವರೂ ಕೂಡ ನಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದುದನ್ನು ಇಂದು ನಾನು ನೆನೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅತ್ಯಂತ ಸರಳ ಸ್ವಭಾವ, ಅತ್ಯಂತ ಸ್ನೇಹಪರ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಬಡವರ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದವರ ಕಷ್ಟಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸತಕ್ಕ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಳಕಳಿಯನ್ನು ನಾನು ಕೆ.ಟಿ.ರಾಥೋಡ್ ಅವರಲ್ಲಿ ಕಂಡಿದ್ದೆ. ಅವರ ನಿಧನದಿಂದ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನ ಬಡವಾಗಿದೆ. ನನಗೆ ಒಬ್ಬ ಪ್ರೀತಿಯ ಸ್ನೇಹಿತರೊಬ್ಬರು ಮರೆಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಹಿರಿಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರು, ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರೂ ಆಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಎಲ್. ಹನಿಯಾ ನಾಯಕ್ ಅವರು ದಿನಾಂಕ 30.1.1992 ರಂದು ನಿಧನರಾದರು. 1941 ರಿಂದ 1945 ರವರೆಗೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊನ್ನಾಳಿ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿದ್ದ ಶತಾಯು ಶ್ರೀ ಹನಿಯಾ ನಾಯಕ್ ಅವರು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ, ಹಿಂದುಳಿದವರ ಪುರೋಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಅವಿರತವಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದವರು.

ಈ ಗತಿಸಿ ಹೋಗಿರುವ ಮಹನೀಯರಿಗೆ ನನ್ನ ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

+ ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ (ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು) :- ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರೆ, ಒಬ್ಬ ಒಳ್ಳೆಯ ರಾಜಕಾರಣಿ ಹಾಗೂ ಮುತ್ಸದ್ದಿ, ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಹೋರಾಟಗಾರರು, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿರತಕ್ಕ ಕಡಿದಾಳ್ ರವರ ಜೀವನ ಹಲವಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನೋಡಿರತಕ್ಕ ಜೀವನ. ಅದು ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಅವರು ವಕೀಲರಾಗಿದ್ದಂಥ ಕಾಲ, ಯಾವಾಗಲೂ ಬಡವರು ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ತುಂಬತಕ್ಕದ್ದು ನಾವು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡಿರತಕ್ಕ ವಿಷಯ. ಸಕ್ರಿಯ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ಬಂದಮೇಲೆ ಸಚಿವರಾದರು. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳೂ ಕೂಡ ಆಗಿ ಮಹತ್ತರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಪ್ರಶಂಸನೀಯವಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜನಮನದಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಬಡವರ, ದೀನದಲಿತರ, ಗೇಣಿದಾರರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಂತೂ ಅಚ್ಚಳಿಯದೆ ಉಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ತಾವು ಹೇಳಿರುವಹಾಗೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಭೂಸುಧಾರಣಾ ಕಾನೂನು ತರಬೇಕೆ ಬಿಡಬೇಕೆ, ಯಾವುದು ತರಬೇಕು ಎಂದು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವ ಕಾಲ ಅದು. ನಾವಿನ್ನೂ ಈ ಶಾಸನಸಭೆಗೆ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ, ಅವರ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 1965 ರಲ್ಲಿ ಭೂಸುಧಾರಣಾ ಕಾನೂನು ಜಾರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರ ಬಂತು. ಗೇಣಿದಾರರನ್ನು ಜಮೀನುದಾರರು ಒಕ್ಕಲೆಬ್ಬಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಅರಿತು ಒಂದು ಕಾನೂನನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತಂದರು. ಅದಕ್ಕೆ Protection for Tenants from viction Act ಎಂದು ಹೆಸರು ಇದೆ. ಗೇಣಿದಾರರನ್ನು ಒಕ್ಕಲೆಬ್ಬಿಸದ ಹಾಗೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕ ಒಂದು ಕಾನೂನು ತಂದು, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಜಾರಿಗೆತರತಕ್ಕ ಭೂಸುಧಾರಣೆ ಕಾನೂನು ಯಾವುದೇ ರೀತಿ ಬರಬಹುದು, ಅಲ್ಲಿ ಉಳುವವನೇ ಹೊಲದೊಡೆಯ ಆಗಬೇಕು, The tiller should become the owner of the land, ಎನ್ನತಕ್ಕ ನೀತಿ ಏನು ಇತ್ತು, ವಿಚಾರತನ ಏನಿತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಅವರು ಗೇಣಿದಾರರಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಕೊಡುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕಿದರು. ಅದು ಸುಮಾರಾಗಿ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಾಗೋಡು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ. ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪನವರ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಆ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಗೇಣಿದಾರರ ಪರವಾಗಿ ನಡೆದ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ. ಅದು ಶಾಂತವೇರಿ ಗೋಪಾಲಗೌಡರು ಮುಖಂಡತ್ವ ವಹಿಸಿರತಕ್ಕ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ. ಇದರ ಪ್ರಭಾವ ಕೂಡಾ ಅವರ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿರಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಅನಿಸಿಕೆ. ಆದರೆ ಯಾರೊಬ್ಬರು ಕಾನೂನು ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಣೆ ಕೊಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಶ್ರೀ ಕಡಿದಾಳ್ ಅವರು ಆ ಧೀಮಂತ

ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕಿ, ಎಷ್ಟೇ ವಿರೋಧ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ಗೇಣಿದಾರರ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋಗಿರತಕ್ಕ ಮಹಾನ್ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮನೆ ಮನೆಯಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಆಡಿರತಕ್ಕ ಮಾತುಗಳು ಮತ್ತು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಆಡಿರತಕ್ಕ ಮಾತುಗಳು, ನನಗೆ ಇವತ್ತು ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಅನಂತರ ಹಲವಾರು ಬಾರಿ ನಾವು ಸೇರಿದಾಗ ಭೂಸುಧಾರಣೆ ಕಾನೂನು ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು; 1.3.74ರಲ್ಲಿ ಅಮೆಂಡ್‌ಮೆಂಟ್ ಆಕ್ಟ್ ಏನು ಬಂತು, ಅದು ಬಂದಮೇಲೆ ಏನಾಗುತ್ತದೆ, ಹೇಗಾಗುತ್ತದೆ, ಟ್ರಿಬ್ಯುನಲ್ ಮುಂದೆ ಅದು ಬಂದಾಗ ಹೇಗಿರುತ್ತದೆ - ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಅವರು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅವರು ಸ್ಲಿಪ್ ಡಿಸ್ಕ್ ತೊಂದರೆಯಿಂದ ಮಾರ್ಥಾಸ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾನು ಅವರನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಅವರಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವ ಶಕ್ತಿ ಅಷ್ಟು ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅವರು ಒಂದೆರಡು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದರು. ಹೇಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾ ಇದೆ, ಏನು ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದರು. ಅವರದು ಸದಾ ನಗುನಗುತ್ತಾ ಮಾತನಾಡತಕ್ಕ ಸ್ವಭಾವ. ಅವರ ಮುಖದ ಚಿತ್ರ ಇನ್ನೂ ಕೂಡ ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿದಿದೆ. ಅವರು ಯಾವಾಗಲೂ ನೀತಿ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಯಾವಾಗಲೂ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಳ್ಳೆಯ ಬರಹಗಾರರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ರಾಜಕೀಯದ ಬಗ್ಗೆ ಹಾಗೂ ಮತ್ತೊಂದು ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಹಲವಾರು ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದನ್ನು ನಾನು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅವರು ಒಬ್ಬ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನಮನದಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಹೋಗಿರತಕ್ಕವರು ಎನ್ನತಕ್ಕ ಮಾತನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ನೆನೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅವರು ಇವತ್ತು ನಿಧನರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾವು ಹೋಗಿ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿ ಬಂದಮೇಲೆ ನಾವು ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದೆವು. ಅವರ ಖರ್ಚುವೆಚ್ಚವನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನ್ನುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಗೌರವ ಕೊಡತಕ್ಕ ಒಂದು ವಿಧಾನವನ್ನು ನಾವು ಹುಡುಕಿ ನಾವು ಆ ಖರ್ಚು ವೆಚ್ಚವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದೇವೆ ; ನಮ್ಮ ಪಾಲಿನ ಕರ್ತವ್ಯ ಎನ್ನುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅದನ್ನು ನಾವು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಅವರು ಈಗ ನಮ್ಮ ಮಧ್ಯೆ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ನಿನ್ನೆ ಪ್ರವಾಸದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ ಈ ವಿಷಯ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ನಾವು ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ವಿಚಾರ ತಿಳಿಸಿ, ರಜ (ಘೋಷಣೆ ಮಾಡಿ, ಸರ್ಕಾರಿ ಮರ್ಯಾದೆಯೊಡನೆ ಅವರ ಅಂತ್ಯಕ್ರಿಯೆ ಮಾಡಿಸತಕ್ಕ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಈಗಾಗಲೇ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ವಹಿಸಿದೆ. ನಾವು ಬಂದಮೇಲೆ ಇವತ್ತು ಅವರ ಮನೆಗೆ ಭೇಟಿ ಕೊಟ್ಟು ಬರತಕ್ಕದ್ದು ನಮ್ಮ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯ. ಆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೂಡ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆ ಕಾಲವನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಏನಿದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಮನಸೊಂದು ಆಡತಕ್ಕ ವಿಚಾರವಾಗಿದೆ. ಅವರಿಗೆ ಗೌರವ ಕೊಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು, ಕಡುಬಡವರು ಹಾಗೂ ದೀನದಲಿತರು ಏನಿದ್ದಾರೆ ಅವರಿಗೆ ಮಿಡಿದಂತಹ ಮನ. ಅವರ ಮನಸ್ಸು ನನಗೆ ಗೊತ್ತು. ಆ ಮನ ಇವತ್ತು ದೂರವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ಏನು ಹೆಚ್ಚು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡದೇ, ಗೋಪಾಲಗೌಡರನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ನಾವು ಇದೇ ಶೋಕದಲ್ಲಿದ್ದೆವು. ಇವತ್ತು ಇವರನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಇವರೂ ಕೂಡ ಅದೇ ವಿಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಇರತಕ್ಕಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದೇ ಶೋಕ ನಮಗಂತೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಇವತ್ತು ಅವರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿ ಸಿಗಲಿ. ಅವರ ನಿಧನದಿಂದ ನಷ್ಟ ಏನಾಗಿದೆ ಅದನ್ನು ಭರಿಸತಕ್ಕಂಥ ತಡೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕಂಥ ಶಕ್ತಿ ಇವತ್ತು ಅವರ ಕುಟುಂಬವರ್ಗಕ್ಕೆ ಬರಲಿ. ಈ ಒಂದು ನಷ್ಟ ಇವತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ದೇಶಕ್ಕೆ ಆಗಿದೆ. ಅತ್ಯಂತ ಜನಮೆಚ್ಚುಗೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿರತಕ್ಕಂಥ ಒಬ್ಬ ನಾಯಕನನ್ನು ಇವತ್ತು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ನಾನು ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿ, ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ತಾವೇನು ಇಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ, ಅದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದ ಮತ್ತು ಸದನದ ಪರವಾಗಿ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಜೊತೆಗೆ ಇವತ್ತು ಮನನೊಂದು ನಾವು ಕೂಡ ಇದ್ದೇವೆ ಎನ್ನತಕ್ಕಂಥ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆ.ಟಿ. ರಾಥೋಡ್‌ರವರು ದೀರ್ಘಕಾಲದಿಂದ ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದಿದ್ದರು. ಈ ಮಧ್ಯೆ ನಾನು ಅವರ ಮನೆಗೆ ಕೂಡ ಹೋಗಿ ಬಂದಿದ್ದೆ. ಅನೇಕ ಜನ ಮಿತ್ರರೂ ಕೂಡ ಹೋಗಿ ಬಂದಿದ್ದರು. ನಿನ್ನೆ ಕೂಡ ಅವರು ನಿಧನರಾದಮೇಲೆ ಹೋಗಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಮನುಷ್ಯ

ಅಷ್ಟೊಂದು ದೀರ್ಘಕಾಲದವರೆಗೆ ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದರೆ ಅದು ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಹೋರಾಟ ಆಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಕೂಡ ಮನಸ್ಸು ಮಿಡಿಯುತ್ತದೆ. ಅವರನ್ನು ಯಾರು ನೋಡಿದರೂ ಕೂಡ ಅದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಕೂಡ ಸೇವೆಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದರು. ಅವರು ಈ ಸದನದ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ, ಸಚಿವರಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇವೆಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಅವರು ಲಂಬಾಣಿ ಜನಾಂಗದ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ ಪ್ರದೇಶವಾದ ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಂದು ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಕೂಡ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿ, ತಾವೂ ಕೂಡ ವಿನಯಶೀಲರಾಗಿ, ಒಳ್ಳೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಬಂದಿರತಕ್ಕವರು. ಅವರ ನಿಧನದಿಂದ ಕೂಡ ಇವತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಅವರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿ ಸಿಗಲಿ. ಅವರ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಅವರ ನಿಧನದಿಂದ ಉಂಟಾದ ನಷ್ಟವನ್ನು ತಡೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕಂಥ ಸ್ಥೈರ್ಯ, ಶಕ್ತಿ ಬರಲಿ ಎಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಿನಂತಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಲ್. ಹನಿಯಾ ನಾಯಕ್ ಅವರು ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊನ್ನಾಳಿ ಕ್ಷೇತ್ರದವರು. ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದರು, ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ನಾವು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ನಾವು ಇತ್ತೀಚಿನವರು. ಅವರು ಒಂದುನೂರು ವರ್ಷದ ಮೇಲೆ 103–104 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ದೀರ್ಘಕಾಲ ಕಳೆದಿರತಕ್ಕಂಥವರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೂ ನಮಗೂ ಅಷ್ಟೊಂದು ಸಂಪರ್ಕ ಇಲ್ಲ, ಆದರೆ ಅವರೂ ಕೂಡ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಶಾಂತಿ ಸಿಗಲಿ. ಅವರ ಕುಟುಂಬವರ್ಗದವರಿಗೇ ಆಗಿರತಕ್ಕಂಥ ನಷ್ಟವನ್ನು ತಡೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕಂಥ ಶಕ್ತಿ ಬರಲಿ ಎನ್ನತಕ್ಕಂಥ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿ ಈ ಸಂತಾಪ ಸೂಚಕ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಕ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

+ ಶ್ರೀ ಡಿ.ಬಿ. ಚಂದ್ರೇಗೌಡ (ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು):- ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ತಾವು ಮತ್ತು ಮಾನ್ಯ ಸಭಾನಾಯಕರು ವ್ಯಕ್ತ ಮಾಡಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಧ್ವನಿಯನ್ನೂ ಕೂಡಿಸುತ್ತಾರೆ, ಶ್ರೀ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರು ಕಾಲಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರ ನೆನಪು ಸದಾ ಹಸಿರಾಗಿರುವಂಥ ಬದುಕನ್ನು ಬದುಕಿದ್ದರು ಎನ್ನುವುದು ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ. ಗಾಂಧಿ ಯುಗದ ಮತ್ತೊಂದು ಕೊಂಡಿ ಈಗ ಕಳಚಿಹೋಗಿದೆ. ತೀರಾ ಭೂರಹಿತ ಗೇಣಿದಾರರ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ರಾಜ್ಯದ ಭೂಶಾಸನ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದಂಥ ರೂವಾರಿಯ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಏರಿದ ಒಬ್ಬ ಮಹಾನ್ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಅನ್ಯಾಯದ ವಿರುದ್ಧ ಅಧರ್ಮದ ವಿರುದ್ಧ ಅಧಿಕಾರವಾಣಿಯಿಂದ ಮಾತನಾಡತಕ್ಕಂಥ ಒಬ್ಬ ಮುತ್ಸದ್ದಿಯನ್ನು ನಾವು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ.

ಅವರು ರಾಜ್ಯದ ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರಿನ ಕೊನೆಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ. ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದವರು. ಕಂದಾಯ, ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ, ವಿದ್ಯಾಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ, ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದವರು. ತಾವು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ, ಖ್ಯಾತ ನ್ಯಾಯವಾದಿ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರದ ಎತ್ತರಗಳನ್ನು ಏರಿದರೂ ಬದುಕಿಗಾಗಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮೊರೆಹೊಕ್ಕಿದ್ದರು. ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಕೊನೆಯ ದಿನಗಳಿರುವವರೆಗೆ ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಬದುಕಿದ್ದರು ಎನ್ನತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತ. ಭೂ ಶಾಸನದ ಮಸೂದೆಗೆ , 1962 ರಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಭೂಮಿಕೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿದರು. ಆ ಭೂಮಿಕೆ 1974 ಕ್ಕೆ ಒಂದು ಶಾಸನವಾಗಿ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕವಾದ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ನಾಂದಿಯಾಯಿತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ನೆನೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರು ರಾಜಕಾರಣ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯವಾದಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ, ಕೈ ಆಡಿಸಿದವರು. ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಕೊನೆಯ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಆತ್ಮಕತೆಯನ್ನು ಕೂಡ ಬರೆದು, ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ತಾನೆ ಮುಗಿಸಿದ್ದರು. ನಾನು ಬಹಳ ದಿವಸಗಳಿಂದ ಅವರನ್ನು ಬಲ್ಲೆ, ನನ್ನ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಂಬಂಧ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಂದೆ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಬಂಧ. ರಾಜಕೀಯದ ಕ್ಲಿಷ್ಟವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಬಂದಾಗಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ನಾನು ತೀರಾ ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅವರು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿದ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಒಬ್ಬ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ, ನಾನು ಅವರ ಬದುಕಿನ ಇತಿಮಿತಿಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದೆನು. ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರು, ಕೊನೆಯ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಪಡೆದ ಹಣವನ್ನು ಪಾವತಿಸಲಾರದಂಥ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನಾನು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿದೆ. ಸರ್ಕಾರ ಅವರ

ನೆರವಿಗೆ ಬಂತು ಅಥವಾ ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿತು ಎಂದು ನಾನು ಭಾವನೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಇಷ್ಟೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ರಾಜಕಾರಣಿಯನ್ನು ಹುಡುಕುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರ ಬದುಕು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನ, ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರ, ಎಲ್ಲದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವರು ಆಯ್ದುಕೊಂಡ ಮೌಲ್ಯ ನಮಗೆ ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಮಾರ್ಗಸೂಚಿ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಎಂದು ಭಾವನೆ ಮಾಡಿ, ಅವರ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹಲವು, ಹತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಹೆಚ್ಚು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಆಯಾಮ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಈ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರೀಯುತರು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿರತಕ್ಕ ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡ ಆಸ್ತಿ ಏನಿದೆ, ಅದಕ್ಕೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ವಾರಸುದಾರರು. ಆದರೆ, ಈ ನೋವಿನಲ್ಲೂ ಕೂಡ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಪಾಲುದಾರರು. ಆದರೂ, ಅವರು ಸೀಮಿತವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿರತಕ್ಕ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಆಗಿರತಕ್ಕ ಭಾರಿ ನಷ್ಟವನ್ನು ಭರಿಸತಕ್ಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ದಯಾಮಯನು ಕರುಣಿಸಲಿ, ಅವರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಚಿರಶಾಂತಿಯನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಲಿ ಎಂದು ಅನನ್ಯ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿ, ನನ್ನ ನಮನಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆ.ಟಿ. ರಾಥೋಡ್‌ರವರು 1972 ರಲ್ಲಿ ಶಾಸನ ಸಭೆಗೆ ಬಂದರು ನಾನು 1971 ರಲ್ಲಿ ಸಂಸತ್ತನ್ನು ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದೆನು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಸುಮಾರು 20 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ, ಅವರ ಜೊತೆಗೆ ನಿಕಟವಾದ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಹಾಗೂ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೆನು. ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಅನಾರೋಗ್ಯದ ಅರಿವು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ, ನಾನು ಅವರನ್ನು ಸಂದರ್ಶನ ಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟವಾಯಿತು. ಅವರು ಒಳ್ಳೆಯ ಸ್ನೇಹಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಮೇಲಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ ಸಮಾಜದ ಒಬ್ಬ ಗಣ್ಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದರು. ಅವರ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಆದಂಥ ಈ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಸಹಿಸತಕ್ಕಂಥ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಿ ಎಂದು ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಹನಿಯಾ ನಾಯಕ್ ಅವರನ್ನು ಒಂದೇ ಒಂದು ಬಾರಿ ನಾನು ಸಂದರ್ಶನ ಮಾಡಿದ್ದೆ. ಅವರು ಆ ಒಂದು ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಸೇರಿದಂಥವರು. ಸುಮಾರು 104 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಬದುಕಿದ್ದರು ಎಂದು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ಅವರು ಪ್ರಜಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿದ್ದರು. ಅವರ ನಿಧನಕ್ಕೂ ಕೂಡ ನನ್ನ ಸಂತಾಪವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಮಾಡಿ, ನನ್ನ ಹಾಗೂ ನನ್ನ ಪಕ್ಷದ ಪರವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಅಗಲಿದ ನಾಯಕರಿಗೆ ಅನನ್ಯ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾದ ಪ್ರಣಾಮಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿ, ತಾವಿಬ್ಬರೂ ಹೇಳಿದಂಥ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ನನ್ನ ಧ್ವನಿಯನ್ನೂ ಸೇರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೇಳಿ, ಈ ಒಂದು ಸಂತಾಪವನ್ನು ಅವರ ಕುಟುಂಬವರ್ಗದವರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ, ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

+ ಶ್ರೀ ಎ. ರುಕ್ಮಯ್ಯ ಪೂಜಾರಿ (ವಿಟ್ಲ) :- ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ ಇವತ್ತು ಒಬ್ಬ ಹಿರಿಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರು ಮತ್ತು ನಾಯಕರನ್ನು ಕಳೆದು ಕೊಂಡಿದೆ. ಮಾನ್ಯ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರು ಹಾಗೂ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಮಾಜಿ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಿ.ಡಿ. ಜತ್ತಿಯವರ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆಂಗಲ್ ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಸಚಿವರಾಗಿ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅವರು ಸಚಿವರಾಗಿದ್ದಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಹುಶಃ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಕಳಂಕವಿಲ್ಲದೆ ಅಂದರೆ ಕಳಂಕರಹಿತವಾದ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ಆಪಾದನೆ ಇಲ್ಲ. ಅಂತಹ ಒಬ್ಬ ಸಚಿವರಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಸಂಪೂರ್ಣ ಪಾನ ನಿರೋಧವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದರ ಕಡೆಗೆ ಕೂಡ ಅವರ ಒತ್ತಾಯ ಇತ್ತು. ಅಂತಹ ಒಬ್ಬ ಸಚ್ಚಾರಿತ್ರ್ಯವಂತ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ನಾಯಕರನ್ನು ಇವತ್ತು ನಾವು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಅಂತಹ ಒಂದು ಮಹಾನ್ ಚೇತನದ ಅತ್ಮಕ್ಕೆ ಚಿರಶಾಂತಿ ಸಿಗಲಿ ಎಂದು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಹಾಗೂ ನನ್ನ ಪಕ್ಷದ ವತಿಯಿಂದ ಕೋರುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಮಾಜಿ ಸಚಿವರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆ.ಟಿ. ರಾಥೋಡ್ ರವರೂ ಕೂಡ ದಿನಾಂಕ 7.3.92ರಂದು ನಿಧನರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದಂಥ ಶ್ರೀ ಹನಿಯಾ ನಾಯಕ್‌ರವರೂ ಕೂಡ ದಿನಾಂಕ 31.1.92 ರಂದು ನಿಧನರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಇವರುಗಳ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಚಿರಶಾಂತಿ ಸಿಗಲಿ ಎಂದೂ ಅವರು ನಿಧನರಾಗಿರತಕ್ಕಂಥ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರ ಕುಟುಂಬವರ್ಗದವರಿಗೆ ಈ ನಷ್ಟವನ್ನು ಹಾಗೂ ದುಃಖವನ್ನು ಭರಿಸತಕ್ಕಂಥ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಭಗವಂತನು ನೀಡಲಿ, ಎಂದೂ ಹಾರೈಕೆ ಮಾಡಿ, ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಏನು ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಂಡನೆ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ ಅದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ, ಅವರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಚಿರಶಾಂತಿ ಸಿಗಲಿ ಎಂದು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹೇಳಿ, ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

11–50 ಎ.ಎಂ.

ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆ (ಬಸವನಗುಡಿ) :- ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದ ಹಿರಿಯರೆಲ್ಲ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಅಗಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನೇನು ಒಂದೆರಡು, ವರ್ಷಗಳಲ್ಲೇ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲೊ ಇನ್ನುಳಿದವರೂ ಹೋಗಬಹುದು. ಅವರ ನಂತರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟವೆಂದರೇನು, ಅದರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಯಾರು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು, ಅವರು ಪಟ್ಟಂಥ ಕಷ್ಟ ಮಾಡಿದಂಥ ತ್ಯಾಗ ಏನು - ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾವು ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಓದಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಓದಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕೇವಲ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದಂಥವರು . ನಮ್ಮನ್ನು ಅಗಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದಷ್ಟೇ ವಿಚಾರ ಅಲ್ಲ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಒಂದು ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ನಾವು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತಂದೆವು, ಈ ದೇಶದ ರಾಜಕೀಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಬದ್ಧರಾದವರು ಕೂಡ ನಮ್ಮನ್ನು ಅಗಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನ್ಯ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರು ಅಂತಹವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ನಮ್ಮಿಂದ ದೂರ ಹೋದ ಮೇಲೆ ನಾವು ಅವರಲ್ಲಿದ್ದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದೆ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಗುಣಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅವರ ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ತಾವು ಏನೊಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತ ಮಾಡಿದಿರಿ, ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದಿರಿ ಅದು ಅಕ್ಷರಶಹಃ ನಿಜ ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ಅರ್ಥ ಪೂರ್ಣವಾದಂತಹ ಮಾತುಗಳು. ಮಾನ್ಯ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರು ಅಧಿಕಾರದ ಬೆನ್ನುಹಿಂದೆ ಓಡಿ ಹೋದವರಲ್ಲ, ಇಂದು ನಾವು ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದ್ದೇವೆಂದರೆ, ಅಧಿಕಾರವೇ ಸರ್ವಸ್ವ, ಅಧಿಕಾರ ಬಿಟ್ಟು ಜೀವನ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನತಕ್ಕಂಥ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾವು ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಕಡಿದಾಳ ಮಂಜಪ್ಪನವರು ರಾಜಕೀಯ ಬಿಟ್ಟು ತಾವಾಗಿಯೇ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಸನ್ಯಾಸ ಸ್ವೀಕಾರ ಪಡೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರೊಬ್ಬ ಅತ್ಯಂತ ಅಪ್ಪಟವಾದಂತಹ ಗಾಂಧಿವಾದಿಗಳಾಗಿದುದ್ದರಿಂದ, ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಹೇಳಿದಂತಹ, ಅವರು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟಂತಹ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ನಾವು ಇವತ್ತು ದೂರ ಸರಿಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎನ್ನತಕ್ಕಂಥ ಚಿಂತನೆ ಒಂದೇ ಅವರು ರಾಜಕೀಯ ಬಿಡಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ನನ್ನ ಮತ್ತು ಅವರ ನಿಕಟ ಪರಿಚಯ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧ ಬಂದಿದ್ದು ಲ್ಯಾಂಡ್ ರಿಫಾರ್ಮ್ಸ್ ಬಿಲ್ ಬಗ್ಗೆ ಡಿಸ್‌ಕಷನ್ ಮಾಡುವಾಗ ನಾನು ಜಾಯಿಂಟ್ ಸೆಲೆಕ್ಟ್ ಕಮಿಟಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮೆಂಬರ್ ಆಗಿದ್ದೆ. ಭೂಸುಧಾರಣಾ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಆಸೆ ಇದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಜಾಯಿಂಟ್ ಸೆಲೆಕ್ಟ್ ಕಮಿಟಿ ಮೀಟಿಂಗ್‌ಗಿಂತ ಮೊದಲು ಆ ದಿವಸ ಯಾವ ಯಾವ ವಿಚಾರ ಚರ್ಚೆಗೆ ಬರುತ್ತದೋ ಆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದು ಖಾಸಗಿಯಾಗಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದಂತಹ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಇವೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಕೇವಲ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ನಿಷ್ಠೆ ತೋರಿಸದೆ ತಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಆಚರಿಸಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ಅವರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೀರ್ತಿ ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ನಾವು ಕೊಡತಕ್ಕಂಥ ಗೌರವ. ಈ ಸರ್ಕಾರ ಅವರ ಖಾಯಿಲೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿತು ಎಂದು ನನಗೆ ಸಂತೋಷ. ನಾವು ಅವರಿಗೆ ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿಯನ್ನು ಕೋರುವ ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ತಮವಾದ ರೀತಿ ಯಾವುದೆಂದರೆ, ಯಾವ ರೀತಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಂಡರೋ ಅದರಲ್ಲಿ ನೂರರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಾಲು ನಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಾವು ಆಚರಣೆ ಮಾಡದರೆ ಅದು ಒಂದೇ ಸಾಕೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರ ಒಂದೇ ಒಂದು ಆಸೆ ಏನಾಗಿತ್ತು ಅಂದರೆ, ನಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂಥ ಅಸಮಾನತೆ ಅದು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿರಬಹುದು, ಅಥವಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಾಗಿರಬಹುದು, ಒಂದು ಕಡುಬಡವರು ಇವೆರಡು ಹೋಗಬೇಕು ಎನ್ನತಕ್ಕಂಥ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಅವರು ಕೊನೆ ಘಳಿಗೆವರೆಗೂ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ನಾವು ಇವತ್ತು ನೆನೆಪಿಸಿ

ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾದಂತಹ ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಮತ್ತು ತಾವು ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಾತನ್ನು ನಾನು ಅನುಮೋದಿಸ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ದಿವಂಗತ ರಾಥೋಡ್‌ರವರು ಕೆಲವು ಸಮಯ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ದಿವಂಗತ ಹನಿಯಾ ನಾಯಕ್‌ರವರು ಕೂಡ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ, ಆ ರೀತಿ ನಾವು ಮಾಡ್ತಿದ್ದೇವೆ.

+ ಶ್ರೀ ಸಿ. ಬೈರೇಗೌಡ (ವೇಮಗಲ್):- ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೆ, ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ, - ಎರಡೂ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಈ ರಾಜ್ಯದ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ಆದಂಥ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿದಂಥ ಮಾನ್ಯ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರು ಇಂದು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಲ್ಲ, ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡತಕ್ಕಂಥ ಅರ್ಹತೆ ಇಂದಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳಿಗೆ ಇಲ್ಲ, ಏಕೆಂದರೆ, ಅವರು ಬಹಳ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಜೀವನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದಂಥವರು. ನಾನು ಅವರನ್ನು ಅನೇಕ ಸಾರಿ ಭೇಟಿಯಾದಾಗ ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅವರು ಬಹುವಚನದಿಂದ ಕರೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಏಕವಚನದಿಂದಲೇ ಅವರು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. "ಭೈರೇಗೌಡಾ ಬಾರೋ ಇಲ್ಲಿ" ಎಂದೇ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಾತನಾಡುವಾಗಲೂ ಅದೇ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲೂ ಅದರಲ್ಲೂ ರಾಜಕೀಯ ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿರುವ ನೀತಿ ಬಗ್ಗೆ ಹಾಗೂ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ತುಳುಕಾಡುತ್ತಿರುವ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಬಹಳ ಬೇಜಾರಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಇದು ಇತ್ತೀಚಿನದು. ಇವತ್ತು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ ಲಕ್ಷ ಬಡವರಾಗಿರತಕ್ಕಂಥವರು ಗೇಣಿದಾರರಾಗಿರತಕ್ಕಂಥರು ಯಾವಾಗಲೂ ಮರೆಯದೇ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದರೆ, ಅವರು ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರು. ನಾನೂ ಸಹ ಒಬ್ಬ ಗೇಣಿದಾರನ ಮಗ. ಗೇಣಿದಾರರಾಗಿರತಕ್ಕಂಥವರ ಕಷ್ಟ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏನು ಎಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ ಕಡೆ ಗೇಣಿದಾರರ ಸಮಸ್ಯೆ ಇತ್ತು. ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ನಾಲ್ಕೈದು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಜೋಡಿ ಇನಾಂತಿ ರದ್ದತಿ ಸಮಸ್ಯೆ ಇತ್ತು. ಈ ಎರಡೂ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಟೆನೆನ್ಸಿ ಆಯಕ್ಟ್ ಜಾರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕಂಥ ಮತ್ತು ಇನಾಂತಿ ರದ್ದತಿ ಕಾನೂನನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕಂಥ ಕೀರ್ತಿ ಸಲ್ಲಬೇಕಾದರೆ ಅದು ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕು. ಆ ಕಡೆ ಮಾನ್ಯ ಶಾಂತವೇರಿ ಗೋಪಾಲ ಗೌಡರ ಮುಖಂಡತ್ವದಲ್ಲಿ ಕಾಗೋಡು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಹೋರಾಟ ನಡೆದರೆ ನಮ್ಮ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜೋಡಿ ಇನಾಂತಿ ರದ್ದತಿ ಚಳುವಳಿ ನಡೆಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಶಾಂತವೇರಿ ಗೋಪಾಲ ಗೌಡರು ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿ ಅಂದರೆ ಅವರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಟೆನೆನ್ಸಿ ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಭೂ ಸುಧಾರಣಾ ಕಾನೂನನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಅದೇ ರೀತಿ ನಮ್ಮ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜೋಡಿ ಇನಾಂತಿ ರದ್ದತಿ ಬರಬೇಕಾದರೆ ವಿಧಾನಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರತಕ್ಕಂಥ ವೆಂಕಟಗಿರಿಯಪ್ಪನವರ ಮುಖಂಡತ್ವದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಟ ನಡೆಯಿತು. ಇವರೆಲ್ಲರ ಪ್ರತಿಫಲವಾಗಿ ಇವತ್ತು ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂಥ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಗೇಣಿದಾರರಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಉಳುವವನೇ ಭೂಮಿಯ ಒಡೆಯನಾಗಿ ಇಂದು ಅನೇಕ ಜನ ಗೇಣಿದಾರರು ಸುಖದ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಮಹತ್ತರವಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿರತಕ್ಕಂಥವರು ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರು. ಇವರು ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಪರಮೋತ್ತಮರು. ಅವರು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿರತಕ್ಕಂಥ ಆದರ್ಶ ಏನಿದೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಕಿಂಚಿತ್ತಾದರೂ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿರುವವರು ಪಾಲಿಸಿದರೆ ದೇಶ ಎಷ್ಟೋ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ದುರ್ದೈವದಿಂದ ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಾಣುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಅವರು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿರತಕ್ಕಂಥ ದ್ಯೇಯಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ನಾವುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಅನುಸರಿಸೋಣ ಎನ್ನತಕ್ಕಂಥ ಮಾತನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ದಿವಂಗತರಾದ ಶ್ರೀ ಕೆ.ಚಿ. ರಾಥೋಡ್‌ರವರು ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ 1972ರಲ್ಲಿ ಚುನಾಯಿತರಾಗಿ ಈ ಸಭೆಗೆ ಬಂದರು. ಅವರು ಸಚಿವರಾಗಿ ಈ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದಂಥ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಾನೂ ಕೂಡ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಅವಕಾಶ ಬಂದಿತ್ತು. ಮಾನ್ಯಶ್ರೀ ರಾಥೋಡ್‌ರವರು ಸಮಾಜದ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗದವರು ಮತ್ತು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ತುಳಿತಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟವರ ಬಗ್ಗೆತುಂಬಾ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥವರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ದಿವಂಗತ ಶ್ರೀ ಹನಿಯಾ ನಾಯಕ್‌ರವರ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಬಲ್ಲವನಲ್ಲ, ಅವರು ಸಹ ಈ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಅಪಾರವಾದಂಥ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿ ದೊರಕಲಿ ಎಂದು ಆಶಿಸಿ, ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

+ ಪ್ರೊ : ಎಂ.ಡಿ. ನಂಜುಂಡಸ್ವಾಮಿ (ಧಾರವಾಡ ಗ್ರಾಮಾಂತರ) :- ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರೆ, ದಿವಂಗತ ಮಾನ್ಯ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರ ಬಗ್ಗೆ, ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮಾತನಾಡತಕ್ಕಂಥ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ. ನನಗೆ ಅವರ ಜೊತೆಗೆ 70 ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಸಂಪರ್ಕವಾಗಿತ್ತು. ಶ್ರೀ ಜಯಪ್ರಕಾಶ ನಾರಾಯಣ್‌ರವರು ದೇಶದ ಯುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಂಘಟನೆ ಮಾಡಿ, ರಾಷ್ಟ್ರದ ನವನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವಂಥ ಪ್ರಯತ್ನದ ಸಂಬಂಧ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರು ನಾಯಕತ್ವ ವಹಿಸಿದಾಗ, 2–3 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಅತ್ಯಂತ ನಿಕಟವಾಗಿ ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಂಥ ಅವಕಾಶ ನನಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು. ಅವರು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಮತ್ತು ಶಿಸ್ತಿನ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿದ್ದರು. ಜಯಪ್ರಕಾಶ್ ನಾರಾಯಣ್‌ರವರ ಕ್ರಾಂತಿ ಚಳುವಳಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಬೇರೆ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದ ಕೂಡಲೇ ಕಡಿದಾಳ್‌ರವರ ಜೊತೆಗೆ ನಾನೂ ಕೂಡ ಈ ಚಳುವಳಿಯಿಂದ ದೂರವಾಗಿ ಉಳಿದವನು. ಆ ಕಾರಣವೇ ರಾಜಕಾರಣದ ಬಗ್ಗೆ ಇದ್ದಂಥ ಧೋರಣೆ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಮತ್ತು ಶಿಸ್ತು ಇದನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿದಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಒಬ್ಬ. ಅವರು ನನ್ನಂಥವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಆಗಿದ್ದವರು. ಅಂಥ ಒಬ್ಬ ಮಹಾನ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇವೊತ್ತು ನಮ್ಮನ್ನು ಅಗಲಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ಗೌರವಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ರೈತಸಂಘದ ಪ್ರೀತಿಗೌರವಗಳನ್ನು ಅವರ ಕುಟುಂಬವರ್ಗದವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮೂಲಕ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಹಾಗೆಯೇ ದಿವಂಗತ ಶ್ರೀ ಕೆ.ಟಿ. ರಾಥೋಡ್‌ರವರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಹನಿಯಾ ನಾಯಕ್‌ರವರು ಕೂಡ ಈ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಅಪಾರ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದವರಾಗಿದ್ದು ಅವರು ಕೂಡ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಅಗಲಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಆತ್ಮಗಳಿಗೆ ನನ್ನ ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿ, ಅವರ ಕುಟುಂಬವರ್ಗದವರಿಗೆ ನನ್ನ ಸಂತಾಪ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಮೂಲಕ ಸಲ್ಲಿಸ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ (ಹುಲಿಯೂರು ದುರ್ಗ) :- ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ತಾವು ಹೇಳಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಾತೂ ಸಹ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದು ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವಿಲ್ಲ. ಅವರ ಜೀವನ ಬಹಳ ಸರಳವಾದದ್ದು ಮತ್ತು ಸ್ವಚ್ಛವಾದದ್ದು. ಭ್ರಷ್ಟ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಅವರು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಿಡಿಕಿಡಿ ಆಗುತ್ತಿದ್ದರು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸ್ವತಃ ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದವರಿಗೇ ಗೊತ್ತು. ಈ ರೀತಿ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಿದ್ದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅವರ ಪ್ರತಿ ದಿವಸದ ಜೀವನದಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಹಿತ ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಏನೇನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದವರು. ಅವರು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಜೋಡಿ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ವಜಾ ಮಾಡಬೇಕು, ಅಲ್ಲಿದ್ದಂಥಾ ರೈತರಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿ ತೊಂದರೆ ಆಗುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಅವರ ಎದುರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದವರು ಗ್ರಾಮಾಧಿಕಾರಿಗಳು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರ ಆಡಳಿತವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವರು ಸರ್ವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ಮಾಡಿದವರು. ಆದರೆ ಅವರ ಉದ್ದೇಶ ಎಷ್ಟು ಸರಿಯೆನ್ನುವ ರೀತಿ ಇತ್ತೋ, ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಗ್ರಾಮಾಧಿಕಾರಿಗನ್ನು ವಜಾ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಗ್ರಾಮದ ಆಡಳಿತ ಅನುಕೂಲವಾಗಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾವು ಇವತ್ತು ಕಾಣಬಹುದು. ಆದರೆ ಅವತ್ತು ಅವರು ಕೈಗೊಂಡ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಬಹಳ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿತ್ತು ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವಿಲ್ಲ. ಅವರು ಎಷ್ಟು ಸ್ವಚ್ಛವಾದ, ಸರಳವಾದ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು ಎನ್ನುವುದು ಅವರನ್ನು ಹತ್ತಿರದಿಂದ ನೋಡಿದವರಿಗೆ ಕಾಣುತ್ತಾ ಇತ್ತು. ಸಂಪಾದನೆ ಕಡಿಮೆ ಇರಬಹುದು, ಖರ್ಚನ್ನು ತಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದೇ ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಅವರ ಸಂಪಾದನೆ ಎಷ್ಟೋ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಜೀವನದ ಮಟ್ಟವನ್ನೇ ಕೆಳಗಿಳಿಸಿಕೊಂಡು ಜೀವನ ಮಾಡುವುದು ಅವಶ್ಯಕ ಎಂದುಕೊಂಡು ಜೀವಿಸಿದವರು ಮತ್ತು ಆದರಂತೆಯ ನಡೆದುಕೊಂಡವರು. ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆಯವರು ಮತ್ತು ಎದುರು ಕುಳಿತಿರುವ ನಾಯಕರ ಮಾತಿನಿಂದಲೂ ಕೂಡ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರು ಎಷ್ಟು ದೊಡ್ಡವರು, ಅವರ ಜೀವನ ಎಷ್ಟು ಪರಿಶುಭ್ರವಾದದ್ದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಭಗವಂತನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ನನಗೆ ಅವರ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದು, ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಭಾಗ್ಯ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಅವರ ಜೀವನವನ್ನು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ಅವರೆಷ್ಟು ದೊಡ್ಡವರು ಎನ್ನುವುದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವ ರೀತಿ ಇತ್ತು ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳೂ ಕೂಡ ಅವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹೇಳುವುದಕ್ಕಿಂತ ನಾವು ದೇವರನ್ನು

ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿ ಅವರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಚಿರಶಾಂತಿಯನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದೊಂದೇ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇರುವ ಮಾರ್ಗ ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅಂಥ ಸರಳ ಜೀವನ, ಪರಿಶುದ್ಧ ಜೀವನ ನಡೆಸಿದವರು . ನಮಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಾಗಲಿ. ನಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಪರಿಶುದ್ಧ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅರ್ಹವಾದದ್ದು ಅವರ ಜೀವನ ಎಂದು ನಾನು ಸಭೆಗೆ ತಿಳಿಸಿ, ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಅವರ ಕುಟುಂಬವರ್ಗದವರಿಗೆ ದುಃಖ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಲಿ ಎಂದು ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡೋಣ. ಹಾಗೆಯೇ ಶ್ರೀ ರಾಥೋಡ್‌ರನ್ನೂ ನಾನು ಬಲ್ಲೆ. ಅವರು ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದಾಗ ನಾನು ಆ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದವನು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಬಗ್ಗೆ, ಅದರಲ್ಲೂ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ನಾವು ಯಾವರೀತಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಆ ರೀತಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದವರು. ಅನೇಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಲಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿ ಬಡವರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ಕೊಡಬೇಕು, ಆ ಮುಖಾಂತರ ಬಡವರ ಸೇವೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವರು. ಅವರ ಆತ್ಮಕ್ಕೂ ಚಿರಶಾಂತಿಯನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಲಿ ಎಂದು ದೇವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಹನಿಯಾ ನಾಯಕ್‌ರ ಪರಿಚಯ ನನಗಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಅವರು ಬಹಳ ಹಿಂದೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದವರು. ಆದ್ದರಿಂದ ನನಗೆ ಪರಿಚಯ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದವರು, ಈ ರಾಜ್ಯದ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದವರು ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅವರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಚಿರಶಾಂತಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ದೇವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

+ ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ (ಚಾಮರಾಜನಗರ) :- ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೆ, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರು ನಿಧನ ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ ಈ ರಾಜ್ಯದ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಂತಾಗಿದೆ. ಈ ಸದನದ ಮೊದಲನೆಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ, ಈ ವಿಧಾನಸೌಧವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ಹೊಸದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದಂತಹ ಅವ್ಯೊಂದು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದ ರಾಜಕೀಯ ಹೋರಾಟಗಳು ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರಿಗೂ ಮತ್ತು ಕೆಂಗಲ್ ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರಿಗೂ ಎಷ್ಟು ಸ್ನೇಹವಿತ್ತು, ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಿ ಬೇರೆಯಾದರು ಎನ್ನುವುದೆಲ್ಲವನ್ನು ನೆನೆದಾಗ ಅದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಇತಿಹಾಸ. ಅವರು ಒಬ್ಬ ಯುಗ ಪುರುಷ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೂ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಇಂತಹ ಮಹತ್ತರವಾದ ವಿಚಾರವೆತ್ತ, ಮಹಾದೊಡ್ಡ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವುಳ್ಳಂತಹ ಅವರು ಈ ದೇಶದ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಆಸ್ತಿ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರು ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರತಕ್ಕ ಇತ್ತೀಚಿನ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಅಪಾರವಾದ ನೋವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ, ರಾಜಕಾರಣದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. 'ಪಂಜರವಳ್ಳಿಯ ಪಂಜು' ಎನ್ನುವ ಪುಸ್ತಕ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು 1967ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಚುನಾವಣೆಗೆ ನಿಂತಾಗ ಪ್ರತಿ ಸಭೆಯಲ್ಲೂ ಅವರು ಬರೆದಂತಹ ಪುಸ್ತಕದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಜನಗಳ ಮುಂದೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೆ.ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರು ರಾಜಕೀಯದ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದರು. ಅವರು ಬರೀ ರಾಜಕಾರಣಿ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ, ಸಾಹಿತಿಯೂ ಕೂಡ ಆಗಿದ್ದರು. ಒಬ್ಬ ಧೀಮಂತ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರು. ನಾನು ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿರುವುದುಂಟು. ಅವರನ್ನು ಅನೇಕ ಸಭೆ ಸಮಾರಂಭಗಳಿಗೆ ಕರೆದಿರುವುದುಂಟು.ಅವರು ಚೈತನ್ಯ ಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ, ಈ ನಾಡಿಗೆ ಅಪಾರವಾದಂತಹ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಒಬ್ಬ ದೊಡ್ಡ ಆದರ್ಶ ರಾಜಕಾರಣಿಯಾಗಿ ಕೀರ್ತಿವಂತರಾದ ಅವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಅಗಲಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಹಿಂದಿನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಮಹನೀಯರುಗಳ ನೆನಪು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ದನಿಗೂಡಿಸುತ್ತೇನೆ ; ಒಂದು ಸ್ಮಾರಕಭವನ ಅತಿ ಮುಖ್ಯ. ಅಂತಹ ಸ್ಮಾರಕಭವನದಲ್ಲಿ ಈ ನಾಡಿಗಾಗಿ ದುಡಿದಂತಹ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಹಿರಿಯ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು, ಬರಹಗಳನ್ನು ಅವರ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಇಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಅವು ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಒಂದು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವಾಗುತ್ತವೆ. ಸಮಾಜವಾದಿ ಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿ ಅಪಾರವಾದ ನಿಷ್ಠೆಯುಳ್ಳಂತಹ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಾಂತವೇರಿ ಗೋಪಾಲಗೌಡರು ಈ ನಾಡಿನಾದ್ಯಂತ ಭೂಸುಧಾರಣಾ ಕಾನೂನನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ಕೊಡುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿದವರು. ಆ ಹೋರಾಟದ ಪ್ರೇರಣೆ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರಲ್ಲಿ ನಾಟಿ ಅವರು ಭೂಸುಧಾರಣೆಗೆ ಒಂದು ಹೊಸ ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಂತಹ ಮಹಾ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಈ ನಾಡಿನ ಒಬ್ಬ ಧೀಮಂತ ಶಕ್ತಿ. ಅವರ

ಅಗಲಿಕೆಯಿಂದ ನಮಗೆ ಅಪಾರವಾದ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಅವರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿ ದೊರಕಲಿಯೆಂದು ನಾನು ದೇವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆ.ಟಿ. ರಾಥೋಡ್‌ರವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಬಹಳ ನಗುಮುಖದಿಂದ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದ ನಾಯಕರಾಗಿ ಅಪಾರವಾದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರತಕ್ಕವರು. ಅವರ ಅಗಲಿಕೆಯಿಂದ ನಮಗೆ ಅತ್ಯಂತ ನೋವಾಗಿದೆ. ಅವರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿ ದೊರಕಲಿ ಎಂದು ಭಗವಂತನತಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಶತಮಾನವನ್ನು ಕಳೆದು ಬದುಕಿ ಈ ನಾಡಿನ ಉದ್ದಗಲಕ್ಕೂ ಈ ನಾಡಿನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅನುಭವವನ್ನು ಪಡೆದಂತಹ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಹನಿಯಾ ನಾಯಕ್‌ರವರ ನಿಧನವು ಈ ನಾಡಿಗೆ ತುಂಬಲಾರದ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಅವರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿ ದೊರಕಲಿಯೆಂದು ಹೇಳಿ, ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

+ ಶ್ರೀ ಬಿ. ಬಸವಲಿಂಗಪ್ಪ (ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಚಿವರು) :- ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ತಾವು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರುವ ಸಂತಾಪ ಸೂಚಕ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ತಾವು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರತಕ್ಕಂಥ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ ನಾನು ಭಾಗಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಂಗಾರಪ್ಪನವರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಾನ್ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆಯವರು ಮತ್ತು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರತಕ್ಕಂಥ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೂ ನಾನು ಧ್ವನಿಗೂಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆಯವರು ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಆಡಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಗಳಾಗಿರತಕ್ಕಂಥ ಮಹನೀಯರು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಕಳಚಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರು ಕಳಚಿ ಹೋಗಿದ್ದು ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಕೂಡ ಒಂದು ತಾಳಲಾರದೆ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಅಗಲಿಕೆ. ನಾನು ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಗುಣಗಾನ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೂ ಕೂಡ ಅವರ ಗುಣಗಳು ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಮಾದರಿಯಾಗಿವೆ. ಇವತ್ತು ಅವರು ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇವತ್ತಿನವರೆಗೂ ಸಾಯುವವರೆಗೂ ಕೂಡ ಅವರು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರತಕ್ಕಂಥ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ನಮಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕಗಳಾಗಿವೆ. ಅಚಲವಾಗಿರತಕ್ಕಂಥ ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಬೇಸತ್ತು ಬಹಳ ದೂರ ಸರಿದಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅವರು ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬರೆದು, ಮತ್ತೆ ಲಾಯರ್ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿ ಜೀವನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಜೀವನವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದರು. ಅವರು ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಆದರ್ಶ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರು. ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ನನಗೆ ತಿಳಿದಿರತಕ್ಕಂಥದ್ದು ಏನೆಂದರೆ, ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಈ ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ನಾವು ಯಾರ್ಯಾರು ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ, ನಮಗೆ ಈ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ದಾರಿದೀಪವಾಗಿದ್ದರು. ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಿ ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು, ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು, ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕಂಥವರು ಹೇಗೆ ನಿಷ್ಪ್ರಯಾಗಿರಬೇಕು, ನಿಷ್ಠುರವಾಗಿರಬೇಕು, ನಿರಾಡಂಬರವಾಗಿರಬೇಕು ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಆದರ್ಶಪುರುಷರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಸತ್ಯ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ನನಗೆ ಯಾರೊಬ್ಬರು ಇದುವರೆಗೂ ಬುದ್ಧಿವಾದವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು, ನನಗೆ ದಾರಿ ದೀಪವಾಗಿದ್ದರೋ ಅಂಥವರು ಇಲ್ಲವಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎನಿಸಿತು. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ, ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅವರು ಜೀವನ ಮಾಡಿ, ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆದರೋ ಇವತ್ತು ಯಾರ್ಯಾರು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆ, ಅಂಥವರೆಲ್ಲ ಅವರ ನಡೆನುಡಿಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅವರು ಏನು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು, ಆ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಕೂಡ ನಾವು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಇಲ್ಲವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರು ಯಾವ ಒಂದು ಧ್ಯೇಯ ಧೋರಣೆಗಳಿಗೋಸ್ಕರ ಬಾಳಿ ಬದುಕಿ ಇವತ್ತು ನಮ್ಮನ್ನು ಅಗಲಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ, ಅವರ ಆದರ್ಶಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟಿದ್ದರೂ ಈ ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವಾಗ ಕಠಿಣಹೃದಯದಿಂದ ನಿಷ್ಠುರವಾಗಿ ಮಾಡಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾದೀತು ಎಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ. ನಾವು ಸತ್ಯವಾಗಿ, ನಿಸ್ಪೃಹತೆಯಿಂದ, ನಿಷ್ಠುರವಾಗಿ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿದು ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡದೇ ಹೋದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಸುಖ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ, ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಈ ಸದನದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಯಾರೇ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬರಲಿ, ಯಾರೇ ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ಮಾಡಲಿ, ಯಾರೇ

ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ನಡೆಸಲಿ, ಅವರು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟ ಒಂದು ಮಾತು ಏನು ಇದೆ, ಅವರು ಏನು ನೀತಿ ನಿಲುವನ್ನು ತಾಳಿದ್ದರು, ಮತ್ತೆ ಅವರೇನು ನಮಗೆ ಕೈಗಂಬವಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದರು, ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕೂ, ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವಾಗಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸಿ, ನಾನು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿಗೂಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆ.ಟಿ. ರಾಥೋಡ್ ರವರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಹನಿಯಾ ನಾಯಕರು ನಮ್ಮನ್ನು ಅಗಲಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದ ನಾಯಕರು. ಅವರು ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದವರು ಏನಿದ್ದಾರೆ, ಅವರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿರತಕ್ಕಂಥವರು. ಅವರುಗಳು ಅಗಲಿ ಹೋದರೆ ಬಹಳ ಸಂಕಟ. ಯಾರೊಬ್ಬರು ಇಲ್ಲದವರ 'ಬಗ್ಗೆ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರೋ ಅಂಥವರನ್ನು ಕಂಡರೆ ನಮಗೆ ಅಭಿಮಾನ. ಅವರು ಇಲ್ಲದಾಗ ನಮಗೆ ಸಂಕಟ. ಆದರೆ ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಂಥವರು ಬಹಳ ವಿರಳ ಇದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲದವರ ಬಗ್ಗೆ ಧ್ವನಿ ಎತ್ತಿ ಮಾತನಾಡತಕ್ಕಂಥವರು ಬಹಳ ವಿರಳ. ಇದು ಅಂತಹ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು ಕಳಚಿ ಹೋದಾಗಿನ ಸಂದರ್ಭ. ಇದುವರೆಗೂ ಇಬ್ಬರು ಮಹನೀಯರು ನಮ್ಮನ್ನು ಅಗಲಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಂಥವರುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಾವು ಏನು ಸಂತಾಪವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದೀರಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ನಾನು ಕೂಡ ಭಾಗಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಮಸ್ಕಾರ.

12–20 ಪಿ.ಎಂ.

SRI QUAMARUL ISLAM (Gulbarga) : – Sir, Sri Kadidal Manjappa is no more to–day. He was a freedom fighter. He was a true Gandhian. He was the Chief Minister for a short period of 74 days during the year 1956. He was the cabinet colleague of Sri B.D. Jatti, Sri Nijalingappa and late Sri Kengal Hanumanthaiah. He was an honest man. The people of the State cannot forget the services he rendered in different capacities for the people of this State. I pray Almighty on behalf of myself and my party, to keep his soul in peace and also give courage to his family members to bear the loss. In the same manner, Sri K.T. Rathod was a Minister when I was elected in 1978 for the first time to the Assembly, in the then Devaraj Urs ministry and he fought for the cause of backward classes and more particularly for the cause of Lambanis. I pray Almighty to keep his soul in peace and give courage to his family members to bear the loss. In the same way, I also pray for the death of Sri Hania Naik.

SRI B.I. PATIL (Uchagaon) : – Mr. Speaker Sir, it was really a sad news to hear the passing away of Sri Kadidal Manjappa, former Chief Minister and veteran freedom fighter and true follower of Gandhian principles. He was known for simplicity honesty and integrity. he has done tremendous service in social, cultural, educational and political field. On behalf of Maharashtra Ekikaran Samithi, I express my heart–felt condolences to the bereaved family members of the departed leadder. We also express our heart–felt condolences on the demise of Sri K.T. Rathod and Sri Hania Naik.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು :- ಈಗ ಮೃತರ ಗೌರವಾರ್ಥ ಸಭೆಯು ಎದ್ದುನಿಂತು ಒಂದು ನಿಮಿಷ ಮೌನವನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು.

(ಸದನವು ಎದ್ದುನಿಂತು ಮೃತರ ಗೌರವಾರ್ಥ ಒಂದು ನಿಮಿಷ ಮೌನವನ್ನು ಆಚರಿಸಿತು).

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು :- ಸದನವು ಈಗ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗಿ ಪುನಃ ನಾಳೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 11–00 ಗಂಟೆಗೆ ಸೇರುತ್ತದೆ.

(ಸದನವು 12 ಗಂಟೆ 24 ನಿಮಿಷಕ್ಕೆ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗಿ ಮತ್ತೆ ದಿನಾಂಕ 10.3.1992 ರ ಮಂಗಳವಾರ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 11–00 ಗಂಟೆಗೆ ಸೇರಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿತು)

(+ ಈ ಚಿಹ್ನೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಅಥವಾ ಭಾಷಣವನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ).